

Lektionsupplägg – Lära av historien

Innehållet i denna lektion beskriver hur eleverna kan redovisa det som de har lärt sig under tiden som ni har jobbat med temat kring häxprocesserna. Detta görs genom muntliga gruppredovisningar med antingen digitala eller hjälpmedel eller en plansch som ni kan sätta upp i klassrummet. Ni kan såklart välja en annan redovisningsform, såsom skriftliga rapporter eller illustrationer. Ni väljer själva!

Rekommendationen är att ni tittar igenom innehållet i den här lektionen när ni börjar arbeta med temat kring häxprocesserna. På så sätt kan ni redan då dela in eleverna i grupper och ge dem deras respektive tema som de ska redovisa.

Gruppindelning

När ni börjar arbeta med häxprocesserna delas eleverna in i grupper. Informera om att ni kommer ha en slutredovisning, och hur den kommer gå till.

Teman och frågeställningar

Ge eleverna sina teman, eller låt dem välja själva. Om de väljer själva i gruppen kan de göra det efter att ni har börjat arbeta med häxprocesserna. Finns det något särskilt som eleverna vill veta mer om? Anpassa temat efter er årskurs och vad som passar din klass.

När ni ska börja jobba med redovisningarna hjälper du eleverna att komma fram till några olika frågeställningar som kan hjälpa dem att hålla fokus. Ni kan också prata om avgränsning, källor, källkritik, och vad de själva tycker är viktigt att lyfta fram.

Exempel på teman och frågeställningar:

- Häxprocessernas början i Dalarna
 - o Vad var det som startade de svenska häxprocesserna?
 - o Vad hände de kommande åren?
 - o Hur kunde det som hände i Dalarna sprida sig?
 - o Var det någons fel?
- Visgossarna från Nordingrå
 - o Vilken roll hade visgossarna från Nordingrå i häxprocesserna i Torsåker?
 - o Varför gjorde de som de gjorde?
 - o Hur tror ni att de levde sitt liv?
- Torsåkers kyrka
 - o Varför var kyrkan en viktig plats på 1600-talet?
 - o Vad hade kyrkan för roll i samband med häxprocesserna?
 - o Vad var straffpredikan?
 - o Vad hände i kyrkan samma dag som avrättningarna?
 - o Varför är kyrkan utsmyckad såsom den är?
 - o Vad har kyrkor för betydelse i samhället idag?
- Fängelsehålan i Hammar
 - o Vad vet man om platsen för fängelsehålan?
 - o Hur länge satt de anklagade i fängelset, och hur var det?
- Häxberget
 - o Vad var det som hände på Häxberget?
 - o Hur ser platsen ut?
 - o Hur har man gjort för att peka ut just det berget som Häxberget?
 - o Vad står det på minnesstenen, och vad betyder det?

- Rättegångarna
 - o Vad hände på rättegångarna?
 - o Vilka vittnade, och vad sa de?
 - o Vilka var det som blev anklagade, och varför då?
 - o Varför tror ni att de som vittnade sa som de gjorde?
 - o Var de anklagade oskyldiga eller skyldiga? Varför?
 - o Erkände de flesta eller inte? Varför?
 - o Kan man lita på att protokollen stämmer? Varför, eller varför inte?
- Prästen Hornaeus
 - o Vem var prästen Lars Hornaeus?
 - o Vad gjorde han under häxprocesserna?
 - o Varför tror ni att han gjorde som han gjorde?
- De nedtecknade minnena från 1700-talet
 - o Vem var Jöns Hurnaeus?
 - o Hur har han kunnat teckna ner det som hände?
 - o Kan vi lita på det som står? Varför, eller varför inte?
- Berättelserna om Blåkulla
 - o Vad var det som människor sa hände på Blåkulla?
 - o Steka korv och bränna säd, vad tror ni det betyder i sammanhanget?
 - o Hur kom man till Blåkulla, och vilka var det som kom dit?
 - o Var det en verklig plats?
 - o Varför vittnade så många om samma sak?
- Barnvittnen
 - o Vad var barnvittnen under häxprocesserna?
 - o Vad var det de sa?
 - o Var det sant eller inte?
 - o Trodde de flesta på dem eller inte? Varför, eller varför inte?
- Häxprocesserna i Sverige
 - o Sammanfatta häxprocesserna i Sverige.
 - o Vad var det som hände?
 - o Hur många blev anklagade och avrättade? Kan man veta det?
 - o Vad var det stora oväsendet?
- Häxprocesserna i Europa
 - o Sammanfatta häxprocesserna i Europa.
 - o Vad var det som hände?
 - o Var började det?
 - o Hur många blev anklagade och avrättade? Kan man veta det?
- Häxprocesserna i USA
 - o Vad var det som hände under häxprocesserna i Salem, USA?
 - o Skiljer de sig från eller liknar de häxprocesserna i Sverige?
- Häxhammaren
 - o Vad var häxhammaren?
 - o Vem eller vilka var det som skrev den, och varför då?
 - o Vad innehöll den?
 - o Vad fick den för betydelse under häxprocesserna?
- Slutet på häxprocesserna i Sverige
 - o Vad hände när häxprocesserna kom till Stockholm?
 - o Vem var Johan Grijs, och vad gjorde han?
 - o Vilka händelser ledde till häxprocesserna slut?

Grupparbete

Eleverna får i grupp arbeta med sitt tema och sin redovisning. Du som lärare väljer hur de ska redovisa, på en plansch eller digitalt, eller om ni väljer att inte ha muntliga redovisningar och har en skriftlig rapport istället. Uppmuntra att använda både text och bilder, och koppla åter till vad ni har lärt er tidigare. Vad har gett intryck på eleverna? Vilka platser har ni besökt? Vad tycker de är viktiga lärdomar? Detta kan ta flera lektioner. Anpassa omfattningen efter vad som passar er!

Gruppredovisning

Om ni väljer att genomföra muntliga gruppredovisningar ägnar ni en eller flera lektionstimmar till det. I samband med varje redovisning kan du som lärare ställa fördjupande frågor till klassen. Gärna frågor såsom "vad berodde det på?", "vad ledde det till?", "ser ni något samband?", men också frågor som handlar om var vi är idag:

- Kan något liknande hända idag?
- Kan ni ge något exempel på liknande händelse?
- Varför var kvinnor särskilt utsatta?
- Varför blev häxprocesserna värre på vissa ställen än andra?
- Vad kan hända när man sprider rykten?
- Hur tror ni rykten sprids idag jämfört med på 1600-talet?
- Kan internet och sociala medier ha någon roll i att felaktig information sprids? Hur då?
- Vad är egentligen källkritik?
- Är det viktigt att vara källkritisk? Varför?
- Hur vet vi att det som skrevs ner för flera hundra år sedan är sant?

Försök att få eleverna att reflektera inte bara kring de teman som de själva presenterar, utan även sina klasskamraters.